

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1992-1993**

27 OKTOBER 1992

Ontwerp van wet tot wijziging van de artikelen 432, 433, 459, 465, 471 en 476 van het Gerechtelijk Wetboek en tot invoeging van een artikel 469bis in hetzelfde Wetboek

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR DE HEER VAES**

De Commissie voor de Justitie heeft dit door de Kamer van Volksvertegenwoordigers overgezonden wetsontwerp behandeld op haar vergadering van 2 juli 1992.

I. ALGEMENE BESPREKING

De vertegenwoordiger van de Minister leidt de bespreking in door eraan te herinneren dat dit wetsontwerp betrekking heeft op het beroep van advocaat en een tweevoudig doel heeft.

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : de heren Lallemand, voorzitter; Arts, Barzin, mevr. Cahay-André, de heren Cerexhe, Erdman, Foret, Goovaerts, Hermans, Lozie, Loones, Mahoux, mevr. Maximus, de heren Mouton, Stroobant, Van Belle, Vandenberghe, R. Van Rompaey, Verberckmoes en Vaes, rapporteur.

2. Plaatsvervanger : de heer Seeuws.

R. A 15381*Zie :*

Gedr. St. van de Senaat :

480 (B.Z. 1991-1992): Nr. 1.

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1992-1993**

27 OCTOBRE 1992

Projet de loi modifiant les articles 432, 433, 459, 465, 471 et 476 du Code judiciaire et insérant un article 469bis dans le même Code

RAPPORT

**FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION DE LA JUSTICE
PAR M. VAES**

La Commission de la Justice a examiné ce projet de loi, transmis par la Chambre des représentants, en sa réunion du 2 juillet 1992.

I. DISCUSSION GENERALE

En guise d'introduction, le représentant du ministre rappelle que le projet de loi a un double objet visant la profession d'avocat.

Ont participé aux travaux de la Commission :

1. Membres effectifs : MM. Lallemand, président; Arts, Barzin, Mme Cahay-André, MM. Cerexhe, Erdman, Foret, Goovaerts, Hermans, Lozie, Loones, Mahoux, Mme Maximus, MM. Mouton, Stroobant, Van Belle, Vandenberghe, R. Van Rompaey, Verberckmoes et Vaes, rapporteur.

2. Membre suppléant : M. Seeuws.

R. A 15381*Voir :*

Document du Sénat :

480 (S.E. 1991-1992): N° 1.

In de eerste plaats brengt het een wijziging aan in artikel 459 van het Gerechtelijk Wetboek ten einde geschillen inzake erelonen via gerechtelijke weg te regelen. De wijziging is het gevolg van een arrest van het Hof van Cassatie van 20 januari 1989 (*Pas.* 1989, I, 545). Krachtens dit arrest moet dit soort geschillen openbaar behandeld worden overeenkomstig artikel 6, § 1, van het Europees Verdrag ter bescherming van de rechten van de mens. Volgens het thans geldende artikel is de openbaarheid van de zittingen niet gewaarborgd.

Een tweede aspect betreft de procedure van de inschrijving en de wederinschrijving van de advocaten en de stagiairs. Deze bepalingen worden gewijzigd als gevolg van een arrest van het Europees Hof voor de rechten van de mens van 30 november 1987, in die zin dat zij worden aangepast aan artikel 6 van bovengenoemd Verdrag.

Een lid wijst erop dat het merendeel van de bedoelde betwistingen reeds openbaar worden behandeld, behalve in de gevallen waarin de wet strikt moet worden toegepast. Dezelfde regel geldt ook voor de verzoeken om inschrijving en wederinschrijving; de advocaat die een verzoek tot wederinschrijving indient, wordt immers opnieuw ingeschreven bij de balie waartoe hij behoorde.

Een ander lid is het met dit wetsontwerp eens en hij herinnert aan het door hem ingediende wetsvoorstel (Gedr. St. Senaat, nr. 56-1, B.Z. 1991-1992) waarin hij onder meer voorstelde artikel 471 van het Gerechtelijk Wetboek op te heffen, een artikel dat voorziet in de wederinschrijving na tien jaar.

De indiener van het voorstel merkt op dat het invoeren van artikel 471 van het Gerechtelijk Wetboek aanleiding is geweest tot een grondige studie van de Nationale Orde van advocaten met betrekking tot het uitwissen van de andere tuchtstraffen.

Nochtans heeft een recent arrest van 30 november 1987 van het Europees Hof voor de rechten van de mens inzake H. t/België (arrest 1/1986/99/147) het probleem doen rijzen van de toepassing van artikel 471 van het Gerechtelijk Wetboek in zijn huidige vorm.

Uit dit arrest kan worden afgeleid dat in België zevenenveertig schrappingen door de tuchtoverheden werden uitgesproken sinds de inwerkingtreding van het Gerechtelijk Wetboek en slechts vijf vragen van wederinschrijving op basis van artikel 471 van het Gerechtelijk Wetboek werden ingediend (waarvan slechts drie een gunstig gevolg hebben gekregen) zonder dat, gelet op de bescherming van de privacy die soortgelijke beslissingen noodzakelijk maken, de draagwijdte en de inhoud ervan kunnen worden beoordeeld.

Il concerne tout d'abord l'article 459 du Code judiciaire, qui tend à régler judiciairement les contestations en matière d'honoraires. La modification fait suite à un arrêt de la Cour de cassation du 20 janvier 1989 (*Pas.* 1989, I, 545); cet arrêt a précisé, sur la base de l'article 6, § 1er, de la Convention européenne de sauvegarde des Droits de l'Homme, que ce type de contentieux devrait être instruit publiquement, tandis que l'article actuellement en vigueur ne sauvegarde pas la publicité des débats.

Un deuxième aspect concerne le problème de la procédure d'inscription et de réinscription des avocats et des stagiaires. Les dispositions qui s'y rapportent sont modifiées par référence à un arrêt du 30 novembre 1987 de la Cour européenne de sauvegarde des Droits de l'Homme, en ce sens qu'elles sont adaptées à l'article 6 de la Convention précitée.

Un membre rappelle qu'actuellement, la plupart des contestations visées sont déjà traitées en séance publique, sauf dans les cas où l'on est obligé d'appliquer rigoureusement la loi. La même règle s'applique déjà à l'égard des demandes d'inscription et de réinscription; l'avocat qui demande sa réinscription est en effet réinscrit au barreau dont il faisait partie.

Un autre membre peut se rallier au projet de loi. A cette occasion, il rappelle la proposition de loi qu'il a déposée, tendant notamment à la suppression de l'article 471 du Code judiciaire (Sénat, n° 56-1, S.E. 1991-1992), qui prévoit la réinscription après dix ans.

L'auteur de la proposition rappelle qu'à l'occasion de l'examen du Code judiciaire, l'adoption de l'article 471 du Code judiciaire a donné lieu à une étude très poussée de l'Ordre national des avocats, concernant l'effacement des autres peines disciplinaires.

Pourtant, un arrêt du 30 novembre 1987 de la Cour européenne des Droits de l'Homme — en cause de H. c./Belgique (arrêt 1/1986/99/147) —, a posé le problème de l'application de l'article 471 du Code judiciaire dans sa forme actuelle.

On peut déduire de cet arrêt que quarante-sept radiations ont été prononcées en Belgique par les autorités disciplinaires depuis l'entrée en vigueur du Code judiciaire et que seules cinq demandes de réinscription sur la base de l'article 471 du Code judiciaire ont été introduites (dont trois seulement ont abouti), sans que puissent être jugés leur portée et leur contenu eu égard à la protection de la vie privée, que de telles décisions rendent indispensable.

In het voormeld arrest wordt voorgesteld dat in een procedure op basis van artikel 471 van het Gerechtelijk Wetboek waarbij de wederinschrijving werd geweigerd, artikel 6, § 1, van het Europees Verdrag van de rechten van de mens werd geschonden en België werd veroordeeld om aan de verzoeker een schadevergoeding van 250 000 frank te betalen, te vermeerderen met 100 000 frank voor de kosten.

Ongeacht bepaalde overwegingen van het arrest kan men hieruit in ieder geval leren dat de door het huidige artikel 471 van het Gerechtelijk Wetboek geregelde procedure niet aan een grondig onderzoek voor het Hof heeft weerstaan.

Volgens het wetsontwerp moet de beslissing omtrent de wederinschrijving gemotiveerd zijn, wat trouwens ook de regel is die geldt bij andere betwistingen.

Het lid blijft niettemin gekant tegen de mogelijkheid van wederinschrijving om de redenen die hij in de toelichting bij zijn wetsvoorstel heeft aangehaald.

De historische achtergrond van de invoering van artikel 471 moet in herinnering worden gebracht, namelijk de situatie na de tweede wereldoorlog: het was de bedoeling bepaalde advocaten die waren geschrapt om redenen die niets te maken hadden met de uitoefening van hun beroep, de mogelijkheid te geven opnieuw het beroep van advocaat uit te oefenen.

Een tweede bedoeling was een rehabilitatie binnen de raad van de Orde te bewerkstelligen, wat echter nooit is gebeurd.

Het lid heeft de opheffing van artikel 471 voorgesteld omdat alle gevallen die daarin werden beoogd, verdwenen zijn. Ook ten aanzien van de rechtzoekenden is de wederinschrijving van een advocaat die van het tableau is geschrapt, een slechte dienst die men de justitie bewijst. In dergelijke gevallen mag men niet enkel rekening houden met de individuele rechten van de advocaat, maar moet men ook rekening houden met de rechten van de rechtzoekenden, die veel belangrijker zijn dan het recht van de advocaat die vraagt om zijn beroep opnieuw te mogen uitoefenen.

Overigens is het krediet ten aanzien van de hoven en rechtbanken volledig verloren gegaan.

De vergelijking met de procedure die van toepassing is op de artsen, gaat niet op. In de eerste plaats kan een arts niet gerehabiliteerd worden indien zijn bekwaamheid om het beroep uit te oefenen niet eerst is onderzocht. Bovendien gaat het hier om een tuchtstraf en niet om een rehabilitatieprocedure.

Een lid is gekant tegen de opheffing van artikel 471. Een schrapping voor het leven, waardoor iemand zijn beroep nooit meer kan uitoefenen, kan niet worden gerechtvaardigd.

Over de schrapping wordt soeverein geroordeeld door de raden van de Orde. Er zijn geen precieze tenlasteleggingen en de feiten kunnen tijdelijk zijn.

L'arrêt susvisé constate qu'une procédure fondée sur l'article 471 du Code judiciaire et dans laquelle la réinscription avait été refusée, a violé l'article 6, § 1er, de la Convention européenne des Droits de l'Homme; il condamne la Belgique à verser au requérant des dommages et intérêts s'élevant à 250 000 francs, auxquels s'ajoutent 100 000 francs de frais et dépens.

Indépendamment de certaines considérations de l'arrêt, on peut en tout cas en déduire que la procédure réglée par l'article 471 actuel du Code judiciaire n'a pas résisté à un examen approfondi devant la Cour.

Le projet de loi impose que la décision relative à la réinscription soit motivée conformément d'ailleurs à la règle qui s'applique à d'autres contestations.

Toutefois, le membre reste opposé aux modalités de la réinscription après radiation pour les raisons reprises par sa proposition précitée.

Il faut rappeler que l'article 471 a été introduit dans le contexte historique de l'après-guerre: il s'agissait de permettre à certains avocats, qui avaient été radiés pour des raisons étrangères à l'exercice de leur profession, de se rétablir et de reprendre leur profession.

Une seconde tendance était de prévoir une réhabilitation à l'intérieur du conseil de l'Ordre, ce qui n'a jamais été réalisé.

Le membre a proposé l'abrogation de l'article 471, puisque les cas visés ont tous disparus. En outre, à l'égard des justiciables, la réinscription d'un avocat radié du tableau ne rend pas service à la justice. En cette matière, il faut tenir compte non seulement des droits individuels de la personne concernée, mais aussi des droits des justiciables, qui sont beaucoup plus importants que le droit de la personne concernée qui demande d'exercer à nouveau sa profession.

D'ailleurs, le crédit à l'égard des cours et tribunaux a complètement disparu.

La comparaison avec la procédure similaire qui s'applique aux médecins ne peut pas être invoquée. D'abord, la réhabilitation du médecin suppose que sa capacité à exercer sa profession soit préalablement examinée. En cette matière, il s'agit d'ailleurs d'une sanction disciplinaire et non d'une procédure de réhabilitation.

Un membre s'oppose à l'abrogation de l'article 471. Il n'est pas possible de justifier un système de radiation à vie et d'empêcher qu'une personne puisse réintégrer sa profession.

La radiation est soumise à l'appréciation souveraine des conseils de l'Ordre. Il n'y a pas d'incriminations précises et les faits peuvent être temporaires. En

Bovendien zijn er schrappingen uitgesproken wegens grove nalatigheid. In die gevallen zou het ondenkbaar zijn dat de betrokkenen hun beroep niet opnieuw mogen uitoefenen zodra de redenen voor de schrapping volledig verdwenen zijn.

Het beginsel van de definitieve schrapping is inderdaad niet in overeenstemming met ons recht en met de opvatting die men kan hebben over een straf of een sanctie in het algemeen, behalve indien het gaat om een structurele onbekwaamheid, bijvoorbeeld iemand die niet langer de kwalificaties bezit om zijn beroep uit te oefenen.

Een ander lid verklaart dat hij kan instemmen met de bedoeling van het ontwerp. De raden van de Orde vinden hun bestaansreden in de organisatie van het beroep, de bestraffing van overtredingen van de beroepsregels, de bescherming van het beroepsgeheim en het vertrouwen van degene die zich tot een advocaat wendt.

De raden van de Orde mogen zich echter niet boven de wet stellen, noch de wet omzeilen. Men zou voorbeelden kunnen aanhalen van gevallen waarin de raden van de Orde optreden om beroepsfouten te verhullen en zelfs de rechten van de verdediging tegenwerken door zich te beroepen op de regels van het briefgeheim, door te verhinderen dat een advocaat als getuige wordt gedagvaard of raadsman van een partij blijft. Men kan ook bepaalde misbruiken vaststellen wanneer de raad van de Orde een tuchtzaak moet behandelen.

Bovendien is het voor een partij uiterst moeilijk om tegen een advocaat te procederen, aangezien alleen de stafhouder of het parket-generaal een zaak voor de raad van de Orde kan brengen. Gebeurt zulks niet, dan beschikt de partij over geen enkel middel om te reageren voor de Orde.

De eerste spreker herinnert aan het fundamenteel verschil tussen de schrapping van een advocaat en de soortgelijke sanctie opgelegd aan een arts. Hij wijst erop dat in het geval van een arts de rechtbank het verbod uitspreekt om het beroep uit te oefenen; dat gebeurt dus niet krachtens een beslissing van de raad van de Orde. Indien die arts zijn beroep opnieuw wil uitoefenen, moet hij eerst zijn rehabilitatie aanvragen.

Wat de advocaten betreft kan men uitgaan van de persoon die het beroep uitoefent, maar er moet ook rekening worden gehouden met de persoon die een beroep doet op de wederingeschreven advocaat en die niets afweet van de redenen van de schrapping. Door de hoven en de rechtbanken zal de betrokkene trouwens altijd beschouwd worden als een advocaat die op een gegeven ogenblik bij tuchtmaatregelen geschrapt is van het tableau.

Een lid herinnert eraan dat de rehabilitatie juist tot doel heeft een einde te maken aan de stigmatisering als gevolg van de sanctie. De rehabilitatie is ingevoerd

outr, il existe des cas de radiations prononcées pour des négligences graves. Dans ces hypothèses, il serait inconcevable que ces personnes ne puissent pas réintégrer la profession dès que les motifs de la radiation ont complètement disparu.

Le principe même de la radiation définitive n'est en effet pas conforme à notre droit et à l'idée que l'on peut se faire d'une peine ou d'une sanction en général, sauf en cas d'incapacité structurelle (par exemple lorsqu'une personne perd le titre requis pour exercer son activité professionnelle).

Un autre membre déclare qu'il peut se rallier au but du projet. Les conseils de l'Ordre ont leur raison d'être pour l'organisation de la profession, pour sanctionner les contraventions aux règles professionnelles, pour sauvegarder le secret professionnel et la confiance de la personne qui fait appel à l'intervention d'un avocat.

Toutefois, les conseils de l'Ordre ne peuvent pas se placer au-dessus de la loi ni la contourner. On pourrait citer des exemples d'intervention des conseils de l'Ordre qui couvrent des fautes professionnelles et qui briment même les droits de la défense de certaines parties en utilisant les règles du secret de la correspondance, en empêchant un avocat d'être cité comme témoin ou de rester le conseil d'une partie. On peut également constater certains abus, lorsque le conseil de l'Ordre doit traiter une affaire disciplinaire.

En outre, il est très difficile pour une partie d'agir contre un avocat, puisque seuls le bâtonnier ou le parquet général peuvent saisir le conseil de l'Ordre; s'ils ne le font pas, la partie ne dispose d'aucun moyen pour réagir à l'égard de l'Ordre.

Le premier intervenant rappelle la différence fondamentale qui existe entre la radiation d'un avocat et la sanction similaire imposée au médecin. Il rappelle qu'à l'égard d'un médecin, c'est le tribunal qui prononce l'interdiction d'exercer la profession; celle-ci ne se fait pas en vertu d'une décision du conseil de l'Ordre. Si ce médecin veut réintégrer sa profession, il doit demander d'abord la réhabilitation.

Pour ce qui concerne les avocats, on peut partir de l'approche individuelle de celui qui exerce la profession, mais il faut en outre tenir compte de la personne qui fait appel à l'avocat réinscrit et qui ne connaît nullement les raisons de la radiation. D'ailleurs, il sera toujours considéré par les cours et tribunaux comme un avocat qui, à un moment donné, a été radié du tableau par mesure disciplinaire.

Un membre rappelle que la réhabilitation a précisément pour but de mettre fin à la stigmatisation résultant de la sanction. La réhabilitation a été instaurée

om de definitieve en wettelijke vernietiging van iemands reputatie te beëindigen, na een procedure waarin wordt onderzocht of die persoon de rehabilitatie verdient.

Dezelfde regel geldt voor de advocaat en er is dan ook geen enkele reden om hem te verhinderen opnieuw zijn beroep uit te oefenen. Een wederinschrijving op het tableau na een schrapping zal slechts mogelijk zijn na een grondig onderzoek en die mogelijkheid moet blijven bestaan.

Een lid merkt op dat het hier in feite gaat om de klassieke discussie waarbij de belangen van het individu en die van de gemeenschap tegenover elkaar staan. In dit geval zijn de argumenten van de vorige spreker overtuigend omdat de belangen van de gemeenschap beschermd worden op het moment dat de aanvraag om wederinschrijving wordt onderzocht. Een definitieve schrapping zonder enige mogelijkheid van herstel moet als een te strenge sanctie worden beschouwd.

Een ander lid wijst erop dat de raad van de Orde aan een advocaat die in aanmerking komt voor schrapping, vaak vraagt ontslag te nemen.

Het is immers mogelijk dat de betrokkene in eerste aanleg wordt veroordeeld, maar in beroep wordt vrijgesproken. In een dergelijk geval zou de raad van de Orde die het vrijwillig ontslag niet zou aanvaarden, gedwongen worden op zijn eerste beslissing terug te komen in plaats van tot schrapping over te gaan.

Een lid herinnert eraan dat de raad van de Orde, zelfs al geeft hij aan de advocaat de raad ontslag te nemen, toch een onderzoek instelt.

De vorige spreker betwist dat: in de meeste gevallen van vrijwillig ontslag openen de raden van de Orde geen onderzoek.

II. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

Dit artikel beoogt artikel 432 van het Gerechtelijk Wetboek te vervangen.

Huidige tekst	Tekst van het ontwerp van wet
Art. 432	Artikel 1
432. Over de inschrijving op het tableau en voor de stage beslist zonder hoger beroep, de raad van de Orde, die meester is over het tableau en de lijst van stagiairs.	Artikel 432 van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling: « Artikel 432. — Over de inschrijving op het tableau en voor de stage beslist de raad van de Orde, die meester is over het tableau en de lijst van stagiairs. De weigering van inschrijving moet met redenen worden omkleed. »

précisément pour mettre fin à la destruction définitive et légale de la réputation d'une personne, après une procédure pendant laquelle on examine si elle mérite la réhabilitation.

La même règle vaut pour l'avocat; il n'y a aucune raison pour ne pas permettre à celui-ci d'exercer à nouveau sa profession. Une réinscription au tableau après radiation n'aura lieu qu'après un examen sérieux. Cette possibilité doit en effet rester ouverte.

Un membre rappelle que le débat est en réalité le reflet de la discussion classique opposant les intérêts de l'individu et ceux de la collectivité. Dans le cas présent, les arguments de l'intervenant précédent sont convaincants, parce que les intérêts de la collectivité sont sauvegardés au moment où l'on examine la demande de réinscription. Une radiation définitive sans possibilité de réintégration doit être considérée comme une sanction trop sévère.

Un autre membre rappelle que le conseil de l'Ordre demande souvent à un avocat, qui devrait être soumis à la sanction de radiation, de donner sa démission.

Il est en effet possible que la personne soit condamnée en première instance, mais acquittée en appel. En pareil cas, le conseil de l'Ordre, qui n'admettrait pas la démission volontaire, serait obligé de revoir sa première décision, au lieu de prononcer la radiation.

Un membre rappelle qu'en donnant à l'avocat le conseil de donner sa démission, le conseil de l'Ordre entame néanmoins une instruction.

L'intervenant précédent conteste cette affirmation; dans la plupart des cas de démission volontaire, les conseils de l'Ordre n'ouvrent pas d'instruction.

II. DISCUSSION DES ARTICLES

Article premier

L'article premier tend à remplacer l'article 432 du Code judiciaire.

Texte actuel	Texte du projet de loi
Art. 432	Article 1 ^{er}
432. Les inscriptions au tableau et au stage sont décidées sans appel par le conseil de l'Ordre, maître du tableau et de la liste des stagiaires.	L'article 432 du Code judiciaire est remplacé par la disposition suivante: « Article 432. — Les inscriptions au tableau et au stage sont décidées par le Conseil de l'Ordre, maître du tableau et de la liste des stagiaires. Le refus d'inscription doit être motivé. »

Een lid herinnert eraan dat het ontwerp tot doel heeft aan de advocaten tegen wie een tuchtprocedure loopt, het recht te geven zich te verdedigen en de macht van de balie te beperken.

De voorgestelde tekst is een innovatie die aansluit bij de nieuwe ontwikkelingen in strafzaken en tuchtzaken.

Het artikel wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Artikel 2

Dit artikel beoogt het eerste lid van artikel 433 van hetzelfde Wetboek te vervangen.

Huidige tekst	Tekst van het ontwerp van wet
Art. 433	Art. 2
433. [De advocaten die ingeschreven zijn geweest op het tableau van de Orde en hun wederinschrijving verkrijgen op dat tableau of hun inschrijving op het tableau van een andere balie, kunnen er ingeschreven worden met de rang van hun eerste inschrijving.	In artikel 433 van hetzelfde Wetboek wordt het eerste lid vervangen door de volgende tekst: «De advocaten die ingeschreven zijn geweest op het tableau van de Orde en die, overeenkomstig artikel 432, hun wederinschrijving verkrijgen op dat tableau of hun inschrijving op het tableau van een andere balie, kunnen er ingeschreven worden met de rang van hun eerste inschrijving.»
Hetzelfde geldt voor de advocaten van de balie te Brussel, ook voor hen die, vóór de oprichting van twee afzonderlijke Orden in het gerechtelijk arrondissement Brussel, reeds ingeschreven waren op het tableau van de Orde van advocaten te Brussel.]	

Het artikel wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Artikel 3

Dit artikel beoogt wijzigingen aan te brengen in artikel 459 van hetzelfde Wetboek.

Huidige tekst	Tekst van het ontwerp van wet
Art. 459	Art. 3
459. De advocaten begroten hun ereloon met de bescheidenheid die van hun ambt moet	In artikel 459 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

Un membre rappelle que toute la philosophie du projet consiste à instaurer le droit de défense au profit des avocats qui font l'objet d'une procédure disciplinaire et de limiter les pouvoirs du barreau.

Le texte proposé est une innovation qui s'inscrit dans l'évolution pénale et disciplinaire.

L'article est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Article 2

L'article 2 tend à remplacer le premier alinéa de l'article 433 du même Code.

Texte actuel	Texte du projet de loi
Art. 433	Art. 2
433. [Les avocats ayant été inscrits au tableau de l'Ordre et qui obtiennent leur réinscription à ce tableau ou leur inscription au tableau d'un autre barreau, peuvent y être inscrits au rang de leur première inscription.	A l'article 433 du même Code, le premier alinéa est remplacé par le texte suivant: «Les avocats ayant été inscrits au tableau de l'Ordre et qui, conformément à l'article 432, obtiennent leur réinscription à ce tableau ou leur inscription au tableau d'un autre barreau, peuvent y être inscrits au rang de leur première inscription.»
Il en est de même pour les avocats du barreau de Bruxelles y compris pour ceux qui, avant la création de deux Ordres distincts dans l'arrondissement judiciaire de Bruxelles, étaient déjà inscrits au tableau de l'Ordre des avocats de Bruxelles.]	

L'article est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Article 3

L'article 3 tend à apporter des modifications à l'article 459 du même Code.

Texte actuel	Texte du projet de loi
Art. 459	Art. 3
459. Les avocats taxent leurs honoraires avec la discrétion qu'on doit attendre de leur	A l'article 459 du même Code, sont apportées les modifications suivantes:

Huidige tekst	Tekst van het ontwerp van wet	Texte actuel	Texte du projet de loi
worden verwacht. Een beding daaromtrent, dat verbonden is aan de uitslag van het geschil, is verboden. Ingeval de begroting niet met een billijke gematigdheid is vastgesteld, wordt zij door de raad van de Orde verminderd, met inachtneming onder meer van de belangrijkheid van de zaak en de aard van het werk, onder voorbehoud van de teruggave die hij beveelt en van de tuchtstraffen die hij oplegt, indien daartoe grond bestaat, een en ander onverminderd het recht van de partij om zich tot het gerecht te wenden indien de zaak niet aan een scheidsrecht is onderworpen. Wordt de zaak voor de rechtbank gebracht, dan wordt zij in raadkamer behandeld.	1° het tweede lid wordt vervangen door de volgende bepaling: «Ingeval de begroting niet met een billijke gematigdheid is vastgesteld, wordt zij door de raad van de Orde verminderd, met inachtneming onder meer van de belangrijkheid van de zaak en de aard van het werk, onder voorbehoud van de teruggave die hij beveelt en van de tuchtstraffen die hij oplegt, indien daartoe grond bestaat, dit alles onverminderd het recht van de partij om zich tot het gerecht te wenden indien de zaak niet aan een scheidsrecht is onderworpen.»; 2° het artikel wordt aangevuld met de volgende leden: «Wordt de zaak voor de rechtbank gebracht, dan wordt zij in openbare zitting behandeld, tenzij de partijen eenstemmig vragen dat zij in raadkamer wordt behandeld. De rechtbank mag daarenboven, op verzoek van de meest gereede partij, bij een met redenen omklede beslissing, gelasten dat de zaak in raadkamer wordt behandeld gedurende de gehele rechtspleging of een gedeelte ervan, in het belang van de goede zeden of van de openbare orde, wanneer de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privéleven van partijen bij het proces dit vereisen of, in de mate als door de rechtbank onder bepaalde omstandigheden strikt noodzakelijk wordt geoordeeld, wanneer openbaarheid de belangen van de rechtsbedeling zou schaden.»	ministère. Tout pacte sur les honoraires lié au résultat de la contestation leur est interdit. Dans les cas où la fixation excède les bornes d'une juste modération, le conseil de l'Ordre la réduit; il a égard notamment à l'importance de la cause et à la nature du travail, sous réserve des restitutions qu'il ordonne et des sanctions disciplinaires, s'il y a lieu, le tout sans préjudice du droit de la partie de se pourvoir en justice, si la cause n'est soumise à l'arbitrage. Si l'affaire est portée devant le tribunal, elle est instruite en chambre du conseil.	1° l'alinéa 2 est remplacé par la disposition suivante: « Dans les cas où la fixation excède les bornes d'une juste modération, le conseil de l'Ordre la réduit; il a égard notamment à l'importance de la cause et à la nature du travail, sous réserve des restitutions qu'il ordonne et des sanctions disciplinaires, s'il y a lieu, le tout sans préjudice du droit de la partie de se pourvoir en justice si la cause n'est pas soumise à l'arbitrage. »; 2° l'article est complété par les alinéas suivants: « Si l'affaire est portée devant le tribunal, elle est traitée en audience publique, à moins que les parties ne demandent de commun accord qu'elle soit traitée en chambre du conseil. En outre, le tribunal peut, à la requête de la partie la plus diligente, ordonner par décision motivée que l'affaire sera traitée en chambre du conseil pendant la totalité ou une partie de la procédure, dans l'intérêt de la moralité ou de l'ordre public, lorsque les intérêts des mineurs ou la protection de la vie privée des parties au procès l'exigent, ou dans la mesure jugée strictement nécessaire par le tribunal, lorsque dans des circonstances spéciales, la publicité serait de nature à porter atteinte aux intérêts de l'administration de la justice. »
Het 1° geeft de normen aan van artikel 6 van het Europees Verdrag ter bescherming van de rechten van de mens die de raad van de Orde in acht moet nemen, namelijk dat de zaak voor de raad moet worden behandeld zoals voor een gerecht. Beroep is mogelijk, hetzij voor de rechter, hetzij voor een scheidsrecht, indien de partijen daarmee instemmen. Bovendien heeft het Hof van Cassatie in een arrest van 20 januari 1989 bepaald dat overeenkomstig artikel 6, § 1, van het Europees Verdrag ter bescherming van de rechten van de mens, wanneer de zaak voor de rechtbank wordt gebracht, het geschil in openbare zitting behandeld moet worden.		La disposition du 1° indique les normes de l'article 6 de la Convention européenne de sauvegarde des Droits de l'Homme, que le conseil de l'ordre doit respecter, à savoir qu'un débat juridictionnel doit être organisé devant le conseil. L'appel est prévu, soit en justice, soit par arbitrage, si les parties y consentent. En outre, un arrêt du 20 janvier 1989 de la Cour de cassation a précisé, sur base de l'article 6, § 1er de la Convention européenne de sauvegarde des Droits de l'Homme, que si l'affaire est traitée devant le tribunal, ce type de contentieux doit être instruit publiquement.	

Er zij aan herinnerd dat de verdragsnorm in rechte voorrang heeft op de minder gunstige norm van het interne recht (Cass. 27 mei 1971).

Op de vraag van een lid hoe de partijen op de hoogte worden gebracht van hun rechten ingeval overdreven erelonen worden aangerekend, wordt geantwoord dat de algemene regel van toepassing is. In principe weet de betrokken partij dat zij het recht heeft de erelonen te betwisten door de betaling te weigeren. De algemene regel blijft van toepassing, maar de geschillen over erelonen worden via meer gerechtelijke procedures behandeld.

Artikel 3 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Artikel 4

Dit artikel beoogt artikel 465 van hetzelfde Wetboek aan te vullen.

Huidige tekst	Tekst van het ontwerp van wet
Art. 465	Art. 4
465. De advocaat wordt binnen vijftien dagen gedagvaard bij een ter post aangetekende brief met bericht van ontvangst.	Artikel 465 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met de volgende leden:
Op zijn verzoek wordt hem bovendien een termijn toegestaan om zijn verdediging voor te bereiden.	«De raad van de Orde, zitting houdend in tuchtzaken of zoals in tuchtzaken, behandelt de zaak in openbare zitting, tenzij de verdachte advocaat of de persoon die om zijn inschrijving of wederinschrijving verzoekt, de behandeling met gesloten deuren vraagt.
	De raad van de Orde mag eveneens met gesloten deuren zitting houden gedurende de gehele rechtspleging of een gedeelte ervan, in het belang van de goede zeden of van de openbare orde, wanneer de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privéleven van de verdachte advocaat of van de persoon die om zijn inschrijving of wederinschrijving verzoekt, dit vereisen of, in de mate als door de raad van de Orde onder bepaalde omstandigheden strikt noodzakelijk wordt geoordeeld, wanneer openbaarheid de belangen van de rechtsbedeling zou schaden.»

Deze bepaling neemt een beginsel over verwoord in artikel 6 van het Europees Verdrag ter bescherming van de rechten van de mens.

Il faut rappeler qu'en droit, la norme conventionnelle a la priorité sur la norme de droit interne moins favorable (Cass. 27 mai 1971).

A la demande d'un membre souhaitant savoir comment les parties sont informées de leurs droits en cas d'honoraires abusifs, il est répondu que la règle générale s'applique; la partie concernée sait en principe qu'elle a le droit de contester les honoraires en refusant le paiement. La règle générale s'applique également; elle organise plus juridictionnellement la contestation d'honoraires.

L'article 3 est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Article 4

L'article 4 tend à compléter l'article 465 du même Code.

Texte actuel	Texte du projet de loi
Art. 465	Art. 4
465. L'avocat est cité dans le délai de quinze jours, par lettre recommandée à la poste avec accusé de réception.	L'article 465 du même Code est complété par les alinéas suivants:
Un délai lui est en outre accordé, s'il le demande, pour préparer sa défense.	«Le conseil de l'Ordre, siégeant en matière disciplinaire ou comme en matière disciplinaire, traite l'affaire en audience publique, à moins que l'avocat inculpé ou la personne qui sollicite son inscription ou sa réinscription ne demande le huis clos.
	Le conseil de l'Ordre peut également siéger à huis clos pendant la totalité ou une partie de la procédure dans l'intérêt de la moralité ou de l'ordre public, lorsque les intérêts des mineurs ou la protection de la vie privée de l'avocat inculpé ou de la personne qui sollicite son inscription ou sa réinscription l'exigent, ou dans la mesure jugée strictement nécessaire par le conseil de l'Ordre, lorsque dans des circonstances spéciales la publicité serait de nature à porter atteinte aux intérêts de l'administration de la justice.»

La disposition reprend un principe énoncé par l'article 6 de la Convention européenne de sauvegarde des Droits de l'Homme.

Een lid vraagt wat het verschil is tussen het begrip « zitting houdend in tuchtzaken » en het begrip « zoals in tuchtzaken ».

De vertegenwoordiger van de Minister antwoordt dat er bijvoorbeeld over een advocaat een onderzoek wordt ingesteld in verband met tuchtproblemen, maar dat het onderzoek nog niet is beëindigd. In afwachting kan een voorlopige tuchtmaatregel noodzakelijk zijn. In dat geval moet de tuchtprocedure in ieder geval worden nageleefd.

Een lid merkt op dat de voorlopige maatregel wordt opgelegd door de stafhouder en niet door de raad van de Orde.

Het begrip « zoals in tuchtzaken » heeft betrekking op de procedures waarin gehandeld moet worden zoals in tuchtzaken, bijvoorbeeld wanneer de stagiair na vijf jaar zijn stage niet mag voortzetten, aangezien de wet in een stage van maximum vijf jaar voorziet. De schrapping van een stagiair, die geen tuchtmaatregel is, wordt uitgesproken « zoals in tuchtzaken », dat wil zeggen dat dezelfde procedure gevolgd moet worden.

Een ander lid wijst erop dat het gaat om een zaak waarin geen fout is begaan. In dat geval houdt de raad zitting « zoals in tuchtzaken », dat wil zeggen dat de formele regels nageleefd moeten worden.

Hetzelfde lid wijst er bovendien op dat het begrip « openbare orde » aan verandering onderhevig is en ook betrekking kan hebben op een handelwijze die in strijd is met de waardigheid van het beroep.

Een lid bevestigt dat het begrip « openbare orde » inderdaad vaag is en aan verandering onderhevig, maar wanneer het gerecht zich op dat begrip beroept, moet het uitdrukkelijk, onder toezicht van het Hof van Cassatie, bepalen in welk opzicht de bedoelde handelwijze in strijd is met de openbare orde.

De eerste spreker stelt vast dat ook het begrip « atteinte aux intérêts de l'administration de la justice » zeer vaag is. Het lid vraagt wat de juiste strekking is van dat begrip. Er wordt geantwoord dat een parallel gemaakt kan worden met het begrip « atteinte aux intérêts de la justice ». Het eerste begrip is beperkter en dat komt beter tot uiting in de Nederlandse tekst, waar sprake is van « rechtsbedeling ».

Een lid geeft als voorbeeld het geval waarin de persoonlijke belangen van de mededader in een strafzaak geschaad kunnen worden, wanneer de advocaat bij een tuchtzaak betrokken is of het geval waarin de behandelde zaak gevolgen kan hebben voor andere personen.

Een lid merkt op dat het begrip « belangen van de rechtspraak » overgenomen is uit artikel 6 van het Europees Verdrag ter bescherming van de rechten van de mens. Een typisch voorbeeld is een zaak waarin het

Un membre voudrait savoir quelle est la différence entre la notion « siégeant en matière disciplinaire » et la notion « comme en matière disciplinaire ».

Le représentant du ministre répond qu'un avocat peut par exemple faire l'objet d'une instruction parce qu'un problème disciplinaire est posé, qui n'est pas encore instruit. En attendant, il est possible qu'une mesure disciplinaire provisoire s'impose; dans ce cas la procédure disciplinaire doit en tout cas être respectée.

Un membre fait remarquer que la mesure provisoire est imposée par le bâtonnier et non par le conseil de l'Ordre.

La notion « comme en matière disciplinaire » vise les procédures pour lesquelles on est obligé d'agir comme en matière disciplinaire: il en est par exemple ainsi lorsque le stagiaire ne peut plus continuer son stage après cinq ans, puisque la loi prévoit une durée maximum de stage de cinq ans; la radiation du stagiaire n'étant pas une mesure disciplinaire, est prononcée « comme en matière disciplinaire », c'est-à-dire que la même procédure doit être suivie.

Un autre membre rappelle qu'il s'agit d'une affaire où aucune faute n'a été commise. Dans ce cas, le conseil siège « comme en matière disciplinaire », c'est-à-dire qu'il doit respecter les règles formelles.

En outre, le même membre rappelle que la notion d'« ordre public » peut être variable et pourrait viser également une attitude contraire à la dignité de la profession.

Un membre confirme que la notion d'« ordre public » est en effet vague et variable, mais lorsque la juridiction l'invoque, elle doit constater expressément, sous contrôle de la Cour de cassation, en quoi l'ordre public est lésé par le comportement visé.

Le premier intervenant constate que la notion d'« atteinte aux intérêts de l'administration de la justice » est également très vague. Le membre voudrait en connaître la portée exacte. Il lui est répondu qu'il s'agit d'un parallèle au concept d'« atteinte aux intérêts de la justice »; cette notion est plutôt restrictive, comme l'indique mieux le texte néerlandais, où il est question de « rechtsbedeling ».

Un membre cite en guise d'exemple l'atteinte à l'intérêt privé du coauteur dans une affaire pénale où l'avocat est en cause, ou encore le cas où l'affaire instruite peut avoir des conséquences pour d'autres personnes.

Un membre rappelle que la notion d'« intérêts de la justice » est reprise de l'article 6 de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme. Un exemple typique est celui d'un débat où la présomp-

vermoeden van onschuld aan de orde kan worden geseld. Het belang van de rechtspraak eist dat in al die procedures de onschuld van een persoon beschermd wordt.

Een lid stelt vast dat de zittingen van de raad van de Orde openbaar zijn overeenkomstig artikel 96 van de Grondwet, maar de uitzondering waarvan de tekst gewag maakt, is ruimer dan die waarin de Grondwet voorziet, aangezien de zaak met gesloten deuren behandeld kan worden op eenvoudig verzoek van de advocaat of van de betrokkene.

Het lid vraagt of de uitzonderingen van artikel 96 van de Grondwet, d.w.z. dat behandeling met gesloten deuren alleen toegestaan is wanneer de openbaarheid gevaar oplevert voor de openbare orde of de goede zeden, hier al dan niet van toepassing zijn. Uit de voorgestelde tekst blijkt dat de betrokkene de behandeling met gesloten deuren kan vragen in andere omstandigheden dan die bedoeld in artikel 96 van de Grondwet.

Een ander lid merkt op dat men er in het verleden steeds van is uitgegaan dat artikel 96 niet van toepassing was. De fundamentele regels die gelden bij de behandeling voor de rechtbank zijn trouwens ingevoerd door artikel 6 van het Europees Verdrag ter bescherming van de rechten van de mens en die zullen voortaan toepassing vinden. Men wil immers specifieke belangen beschermen teneinde te voorkomen dat de behandeling fundamentele schade toebrengt aan de betrokken partij.

Artikel 4 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 5

Dit artikel beoogt in hetzelfde Wetboek een artikel 469bis in te voegen.

Tekst van het ontwerp van wet

Art. 5

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 469bis ingevoegd, luidend als volgt:

« *Artikel 469bis.* — Hij die om inschrijving verzoekt kan eveneens hoger beroep instellen tegen de beslissingen die de raad van de Orde op grond van de artikelen 432 en 433 of van artikel 471 heeft genomen.

Van het hoger beroep wordt aan de secretaris van de raad van de Orde bij ter post aangetekende brief kennis gegeven binnen vijftien dagen, te rekenen van de dag waarop aan de betrokkene kennis is gegeven van de beslissing.

tion d'innocence peut être mise en cause. L'intérêt de la justice requiert que dans toutes les procédures, l'innocence d'une personne soit protégée.

Un membre constate que le conseil de l'Ordre siège en séance publique, conformément à l'article 96 de la Constitution, mais l'exception que le texte admet est plus large que celle prévue par la Constitution, puisqu'on siège à huis clos à la simple demande de l'avocat ou de la personne concernée.

Le membre pose la question de savoir si les motifs prévus à l'article 96 de la Constitution, c'est-à-dire que le huis clos ne peut être décidé que lorsque la publicité est dangereuse pour l'ordre public ou les mœurs, s'appliquent ou ne s'appliquent pas. Il ressort du texte proposé que la personne concernée peut demander le huis clos en dehors de la circonstance prévue à l'article 96 de la Constitution.

Un membre rappelle que dans le passé, on a toujours considéré que l'article 96 ne s'appliquait pas. D'ailleurs, les règles fondamentales qui prévalent dans le débat juridictionnel ont été introduites par l'article 6 de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et s'appliquent dorénavant. On vise en effet à protéger des intérêts spécifiques afin d'éviter que le débat nuise fondamentalement à la partie concernée.

L'article 4 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 5

L'article 5 tend à insérer un article 469bis dans le même Code:

Texte du projet de loi

Art. 5

Un article 469bis, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code:

« *Article 469bis.* — Sont également susceptibles d'appel par celui qui sollicite une inscription, les décisions prises par le conseil de l'Ordre sur base des articles 432 et 433 ou de l'article 471.

L'appel est notifié par lettre recommandée à la poste au secrétaire du conseil de l'Ordre, dans les quinze jours à partir de la notification de la décision à l'intéressé.

De secretaris stuurt het dossier aan de secretaris van de raad van beroep.»

Deze bepaling, die een nieuw artikel 469*bis* invoegt, voorziet in de mogelijkheid van hoger beroep tegen iedere beslissing tot schrapping.

Een lid meent dat deze tekst een typisch voorbeeld is van slechte wetgeving, want hij staat niet op de juiste plaats en bevat bovendien een nodeloze herhaling: dat artikel 469*bis* neemt immers een groot gedeelte over van artikel 469, waaruit volgt dat artikel 468 mede van toepassing is op de beslissingen genomen krachtens de artikelen 432, 433 en 471.

Het lid zal de tekst niettemin goedkeuren teneinde terugzending naar de Kamer te voorkomen, maar hij blijft bij zijn opmerking.

Artikel 5 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 6

Dit artikel beoogt wijzigingen aan te brengen in artikel 471 van hetzelfde Wetboek.

Huidige tekst	Tekst van het ontwerp van wet
—	—
Art. 471	Art. 6
471. Een geschrapt advocaat kan op een tableau van de Orde of op een lijst van stagiairs niet worden ingeschreven dan na het verstrijken van een termijn van tien jaar nadat de beslissing tot schrapping in kracht van gewijsde is gegaan en indien buitengewone omstandigheden het wettigen.	In artikel 471 van hetzelfde Wetboek worden het tweede en het derde lid vervangen door de volgend leden: «De inschrijving is niet geoorloofd dan na met redenen omkleed advies van de raad van de Orde van de balie waartoe de advocaat behoorde. De weigering van inschrijving moet met redenen worden omkleed.»
De inschrijving is niet geoorloofd dan na met redenen omkleed en gelijklopend advies van de raad van de Orde van de balie waartoe de advocaat behoorde, of in voorkomend geval met machtiging van het tuchtgerecht van beroep van het rechtsgebied, indien dit gerecht de schrapping heeft uitgesproken.	
Tegen de weigering van inschrijving staat geen hoger beroep open.	

De Commissie stelt vast dat er een tekstverbetering moet worden aangebracht in de Franse tekst van dit artikel. In het eerste lid moet het woord « appartient » vervangen worden door het woord « appartenait ».

Le secrétaire transmet le dossier au secrétaire du conseil d'appel.»

La disposition qui insère un nouvel article 469*bis* prévoit la possibilité d'appel contre toute décision de radiation.

Un membre estime que ce texte est un exemple type de mauvaise législation, car il est mal placé et redondant; en effet, cet article 469*bis* reprend une bonne partie de l'article 469, dont il résulte que l'article 468 est applicable aux décisions prises en vertu des articles 432, 433 et 471.

Toutefois, le membre votera le texte afin d'éviter un renvoi à la Chambre, mais il maintient son observation.

L'article 5 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 6

L'article 6 tend à apporter des modifications à l'article 471 du même Code.

Texte actuel	Texte du projet de loi
—	—
Art. 471	Art. 6
471. Aucun avocat rayé ne peut être inscrit à un tableau de l'Ordre ou porté sur une liste de stagiaires qu'après l'expiration d'un délai de dix ans depuis la date où la décision de radiation est passée en force de chose jugée et si des circonstances exceptionnelles le justifient.	A l'article 471 du même Code, les alinéas 2 et 3 sont remplacés par les alinéas suivants: «L'inscription n'est permise qu'après avis motivé du conseil de l'Ordre du barreau auquel l'avocat appartient.
L'inscription n'est permise qu'après avis motivé et conforme du conseil de l'Ordre du barreau auquel l'avocat appartenait ou, le cas échéant, moyennant l'autorisation de la juridiction disciplinaire d'appel du ressort, si la radiation a été prononcée par elle.	Le refus d'inscription doit être motivé.»
Le refus d'inscription n'est pas susceptible d'appel.	

La Commission constate qu'une erreur matérielle s'est glissée dans le texte français de l'article. Le mot « appartient » au premier alinéa doit être remplacé par le mot « appartenait ».

De vertegenwoordiger van de Minister merkt op dat met deze bepaling de mogelijkheid van hoger beroep wordt ingevoerd, aangezien de onmogelijkheid om hoger beroep in te stellen die voorkwam in de huidige tekst van artikel 471, in de nieuwe tekst niet meer is overgenomen.

Een lid verklaart dat deze tekst betrekking heeft op de geschrapte advocaat die zijn wederinschrijving vraagt. Het lid neemt aan dat het advies wordt gevraagd van de raad van de Orde van de balie waartoe die advocaat behoorde, maar het ligt voor de hand dat de instantie die de beslissing in hoger beroep heeft genomen, in ieder geval haar advies moet geven.

Het is bovendien mogelijk dat de schrapping in hoger beroep wordt uitgesproken, terwijl de raad van de Orde de advocaat wederinschrijft zonder dat de instantie die in hoger beroep uitspraak heeft gedaan, daarvan op de hoogte is.

Een lid merkt op dat het rechtscollege waarbij men zijn inschrijving vraagt, zijn advies moet geven maar niet in zijn hoedanigheid van rechtscollege.

De vertegenwoordiger van de Minister verwijst naar artikel 432 volgens hetwelk over de aanvraag tot inschrijving wordt beslist door de raad van de Orde, die in zekere zin de balie beheert.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 1 onthouding.

Artikel 7

Dit artikel beoogt artikel 476 van hetzelfde Wetboek te vervangen.

Huidige tekst	Tekst van het ontwerp van wet
Art. 476	Art. 7
476. De debatten voor de tuchtraad van beroep hebben enkel in openbare zitting plaats wanneer de verdachte advocaat dit vraagt.	Artikel 476 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling: « Artikel 476. — De debatten voor de tuchtraad van beroep worden gehouden zoals voorgeschreven door artikel 465, derde en vierde lid. »

Artikel 7 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Le représentant du ministre fait remarquer que cette disposition introduit la possibilité d'un appel, puisque le nouveau texte de l'article 471 supprime l'impossibilité d'interjeter appel qui se trouve dans le texte actuel.

Un membre déclare que le texte vise le cas de l'avocat radié, qui demande sa réinscription. Le membre peut admettre qu'on demande l'avis du conseil de l'Ordre du barreau auquel la personne concernée appartenait, mais il est évident que l'instance qui a pris la décision en appel doit en tout cas donner son avis.

En outre, il est possible que la radiation soit prononcée en appel tandis que le conseil de l'Ordre réinscrit l'avocat sans que l'instance d'appel en ait connaissance.

Un membre rappelle que la juridiction auprès de laquelle on demande son inscription doit donner son avis mais pas en tant que juridiction.

Le représentant du ministre renvoie à l'article 432 qui confie la demande d'inscription au conseil de l'Ordre, lequel est en quelque sorte le gestionnaire du barreau.

L'article est adopté par 11 voix et 1 abstention.

Article 7

L'article 7 tend à remplacer l'article 476 du même Code.

Texte actuel	Texte du projet de loi
Art. 476	Art. 7
476. Les débats devant le conseil de discipline d'appel n'ont lieu en audience publique que si l'avocat inculpé le demande.	L'article 476 du même Code est remplacé par la disposition suivante: « Article 476. — Les débats devant le conseil de discipline d'appel ont lieu conformément aux prescriptions de l'article 465, alinéas 3 et 4. »

L'article 7 est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Artikel 8

Tekst van het ontwerp van wet

Art. 8

Het bepaalde in de artikelen 1, 2 en 4 tot 7 van deze wet is van toepassing op de zaken die vóór de datum van inwerkingtreding ervan voor de raad van de Orde werden ingeleid en waarvoor de termijn van hoger beroep niet verstreken is.

Dit artikel regelt de toepassing van de nieuwe bepalingen op de zaken die hangende zijn, maar waarvoor de termijn van hoger beroep waarin het ontwerp voorziet, nog niet is verstreken. Artikel 3, dat wijzigingen aanbrengt in artikel 459 van het Gerechtelijk Wetboek, wordt daarbij evenwel uitgesloten.

Artikel 8, dat blijkbaar niet werd besproken in de Kamer, heeft in de Senaatscommissie voor de Justitie aanleiding gegeven tot een grondig onderzoek, meer bepaald wat de uitsluiting van artikel 3 betreft.

Aangezien de beoogde bepalingen voorzien in de mogelijkheid van hoger beroep, heeft artikel 8 tot doel de betrokken advocaat de mogelijkheid te geven in hoger beroep te gaan op voorwaarde dat de termijn van hoger beroep niet is verstreken.

Een lid stelt vast dat het besproken ontwerp volgens artikel 8 in beginsel onmiddellijk van toepassing is voor alle bepalingen betreffende de procedure, maar dat het een uitzondering maakt voor de bepaling betreffende de openbaarheid van de zitting, wanneer die betrekking heeft op betwistingen van de erelonen. Daaruit vloeit voort dat de openbaarheid van de zittingen niet toepasselijk is op de hangende zaken, wat vanzelfsprekend in strijd is met de rechtspraak van het Hof van Cassatie.

Een lid onderstreept dat de bepaling van artikel 3 van onmiddellijke toepassing is, aangezien zij van openbare orde is en de beginselen bepaald in artikel 6 van het Europees Verdrag ter bescherming van de rechten van de mens overneemt.

De vertegenwoordiger van de Minister maakt de volgende opmerkingen:

« Het is duidelijk dat artikel 8 van het ontwerp de datum van inwerkingtreding bepaalt voor alle artikelen, behalve voor één. Er moet immers een onderscheid gemaakt worden. De nieuwe regels zijn regels met betrekking tot de rechterlijke organisatie. Zij moeten dus onmiddellijk van toepassing zijn op de aan de gang zijnde procedures en in ieder geval zodra de wet in werking treedt (d.w.z. 10 dagen na de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*).

Article 8

Texte du projet de loi

Art. 8

Les dispositions prévues aux articles 1er, 2 et 4 à 7 de la présente loi sont applicables aux affaires qui ont été introduites devant le conseil de l'Ordre avant la date de leur entrée en vigueur, et dont le délai d'appel n'est pas expiré.

Cet article règle l'application des nouvelles dispositions aux affaires en cours, mais dont le délai d'appel, prévu par le projet, ne sera pas encore expiré en excluant toutefois l'article 3, qui apporte des modifications à l'article 459 du Code judiciaire.

Cette disposition, qui apparemment n'a pas été débattue à la Chambre, a donné lieu à une discussion approfondie au sein de la Commission de la Justice du Sénat, plus particulièrement en ce qui concerne l'exclusion de l'article 3.

Puisque les dispositions visées prévoient la possibilité d'appel, l'article 8 a pour but d'accorder à l'avocat concerné la possibilité d'utiliser ce droit d'appel, à condition évidemment que le délai d'appel ne soit pas expiré.

Un membre constate que, selon l'article 8, le projet en discussion est en principe immédiatement applicable en toutes ses dispositions relatives à la procédure, mais que cet article exclut toutefois la disposition relative à la publicité des débats, lorsque ceux-ci concernent des contestations d'honoraires. Il en résulte que la publicité des débats ne serait pas applicable aux affaires en cours, ce qui est évidemment contraire à la jurisprudence de la Cour de cassation.

Un membre souligne que la disposition de l'article 3 est en effet d'application immédiate puisqu'elle est d'ordre public et reprend les principes prévus à l'article 6 de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme.

Le représentant du ministre, pour sa part, fait les observations suivantes:

« En ce qui concerne les dates d'entrée en vigueur: il est certain que l'article 8 du projet règle la question pour tous les articles sauf un. Il faut en effet procéder à une distinction. Les règles nouvelles sont des règles d'organisation judiciaire. Elles doivent donc s'appliquer immédiatement aux procédures en cours; en tout cas elles devront s'appliquer dès que la loi entrera en vigueur (soit 10 jours après la publication au *Moniteur belge*).

Artikel 8 bepaalt evenwel dat de wet ook nog van toepassing zal zijn op afgehandelde zaken (die dus niet meer hangende zijn), voor zover de raad van de Orde een uitspraak heeft gedaan vóór het verstrijken van de termijn van hoger beroep (d.w.z. 15 dagen). »

In het ontwerp wordt een bijzondere regeling getroffen voor de bepalingen vermeld in artikel 8. De Nationale Orde van advocaten, die aan de basis ligt van deze tekst, heeft het recht van hoger beroep ook willen invoeren voor de zaken waarvoor de termijn niet verstreken is. De auteurs van de tekst hebben in ieder geval artikel 6 van het Europees Verdrag ter bescherming van de rechten van de mens willen overnemen.

De vertegenwoordiger van de Minister herinnert eraan dat artikel 8 noodzakelijk is voor de artikelen die erin opgesomd worden. Indien men die artikelen niet uitdrukkelijk zou vermelden, zou het hoger beroep niet mogelijk zijn voor de hangende zaken.

Artikel 8 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Het wetsontwerp in zijn geheel wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Dit verslag is goedgekeurd bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

De Rapporteur,
J.-F. VAES.

De Voorzitter,
R. LALLEMAND.

TEKSTVERBETERING

In de Franse tekst van artikel 6, dat de vervanging van het tweede en derde lid van artikel 471 van het Gerechtelijk Wetboek voorstelt, wordt het woord « appartient » vervangen door het woord « appartenait ».

Toutefois, l'article 8 prévoit que cette loi sera encore applicable aux affaires terminées (elles ne sont donc plus en cours) pour autant qu'une sentence du conseil de l'Ordre ait été prononcée avant l'expiration du délai d'appel prévu (soit 15 jours). »

Le projet réserve un sort particulier aux dispositions prévues à l'article 8. L'Ordre national des avocats, ayant inspiré ce texte, a voulu ouvrir le droit d'appel pour les affaires pour lesquelles le délai n'est pas expiré. En tout cas, les auteurs ont voulu reprendre dans le texte l'article 6 de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme.

Le représentant du ministre rappelle que la disposition de l'article 8 est nécessaire pour les articles y énumérés; si l'on ne visait pas expressément lesdites dispositions, l'appel ne serait pas possible pour les affaires en cours.

L'article 8 est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

L'ensemble du projet de loi a été adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des 12 membres présents.

Le Rapporteur,
J.-F. VAES.

Le Président,
R. LALLEMAND.

CORRECTION DE TEXTE

Dans le texte français de l'article 6, proposant le remplacement des alinéas 2 et 3 de l'article 471 du Code judiciaire, le mot « appartient » est remplacé par le mot « appartenait ».